

Drago Gradišek

Za vse je kriva ta vražja godba Mož koroških korenin je postal posavski sin

Krško: Kulturno društvo pihalni orkester, 2018, 384 str.



Redko se zgodi, da dobe še za časa svojega življenja knjižno monografijo umetniki, pedagogi in znanstveniki, ki niso kaj

več kot državne ali celo mednarodne veljave, torej lokalni kulturniki. Nazadnje jo je dobil Posavec iz Krškega, hornist, pedagog, glasbenik, ravnatelj in dirigent **Drago Gradišek** (roj. 1950 v Šentjanžu pri Dravogradu). Še več; z nekaterimi sodelavci jo je večinoma tudi sam napisal in opremil tudi likovno (fotografije). Za moža koroških korenin, ki je postal posavski sin, ga je označila Vidika Kuselj. Ta njen citat predstavljata zadnji dve vrstici sicer 4-kitične pesmi. To pomeni, da že po naslovu slutimo, da Ravenčan (Korošec) svojo poustvarjalno pot (skoraj) zaključi v Krškem, torej v Posavju. Delo *Za vse je kriva ta vražja godba* je uredila Darja Dobršek, aktualna predsednica KD Pihalni orkester Krško in njegova flavtistka, ki je obenem s firmo Imprez, Darja Dobršek, s. p., knjigo tudi grafično oblikovala. Lektorica knjige na 384 straneh je Vidka Kuselj. Knjigo je izdalo »Gradiškovo« KD PO Krško, saj je bil »njihov« kar 28 let (1975–2003); torej že takoj od samega začetka delovanja v Krškem kot kulturni animator v takratni Tovarni celuloze in papirja Djuro Salaj. Obenem pa je vseskozi učil in rezultat je bil enormen; ta se seveda v obliki oz. koncertni postavitvi KD PO Krško kar nadaljuje. D. Gradišek je v vseh teh desetletjih – medtem je prišel še v GŠ Krško do ravnatelja ter tudi tam razpredel izjemne pedagoške in organizacijske spretnosti, kar vse se seveda kot dobra dota ne da tako hitro zapraviti. In v Krškem se očitno tudi ne zapravlja, saj je Gradiškovo glasbeno

(po)ustvarjanje vidno v najrazličnejših inštrumentalnih zasedbah, vse do Big banda. Bogato knjigo je v 700 izvodih natisnila Tiskarna Jordan, Drago Jordan, s. p.

Že omenjena V. Kuselj pa v knjigi, ki jo sicer praviloma piše D. Gradišek sam, nadaljuje z anekdotami o njem, s katerimi deluje knjiga, kot da jo beremo in obenem poslušamo Gradiškov rog v različnih kontrapunktih.¹ Da iz grma zraste gozd, ni dovolj le sonce, voda, pač pa vztrajnost, volja, moč in odprtega duha svoboda. Pa še sam avtor (D. Gradišek) jih je dodal nekaj: Vživeti se v sočloveka, je lahko tvoje največje bogastvo./ Vsaka glasba ima svoj čas, svoje mesto in poslanstvo./ Godba je lahko najbolj uporabna inštrumentalna skupina. Lahko igra na koncertu, v paradi, v šovu, na veselicah in na pogrebih./ Ko srcu dovoliš spoznati več glasbe, vseh zvrsti in stilov, lahko uživaš večkrat./ Ko nehaš biti radoveden, se nehaj ukvarjati s poslanstvom pedagoga.

Po kazalu (str. 5–7) je na vrsti pet uvodnih besed (kar treh nekdanjih županov občine Krško): Mirana Stanka, Franca Bogoviča in Danila Siterja, Darje Dobršek, predsednice *KD PO Krško*, in Gradiškova (str. 9–18). D. Dobršek za »ogrevanje« v *in medias res* predstavi še inštrumentalno glasbo v Krškem pred Gradiškovim prihodom. Gradišek sam pa dodaja zapis o za glasbo v Krškem tudi pomembni osebi Vladimirju Šegi (str. 20–27). In »šele« sedaj nastopi prva oseba te monografije, avtoportretiranec, D. Gradišek sam: *Moja družina in otroštvo* (str. 29–51), *Moja glasbena pot do Krškega* (str. 53–77). Tukaj še posebej izstopa njegova pot hornista; saj je po začetkih na rodnih Ravnah prek odličnega Božidarja Cvetrežnika (SGBŠ Maribor) že v drugem letniku (ZGBI v Ljubljani) postal gojenec slovitega Jožeta Falouta, umetniške in pedagoške legende več kot pol stoletja številnih generacij igranja in poučevanja francoskega roga. Drago G. je bil tako pri njem vse od leta 1966 pa do 1974, ko je diplomiral na *akademiji za glasbo* v Ljubljani. Sledi Dragova *Moja godba* (str. 79–153), ki se ji je zapisal po kratki epizodi igranja roga v osrednjem državnem simfoničnem orkestru *SF*, in kamor je bil sprejet že v tretjem letniku

¹ »Nota proti noti«.

Tehnika vodenja glasov v konsonančnih razmerjih, vendar tako, da ostajajo melodično samostojni, saj se pri tem lahko ena tema prenaša skozi več glasov. Kontrapunktični glas ali nauk o večglasju z določenimi pravili.

študija na AG. Gre tako rekoč za enega od prvih najpomembnejših poglavij knjige, pogledano skozi Drago prizmo (po)ustvarjalnosti na glasbenem oz. godbenem področju. Sledijo *Moje aktivnosti ob godbi*, ki jih tudi ni malo (str. 155–173), še eno (drugih) tehtnih poglavij knjige. *Moja glasbena šola* (str. 175–239) pa prinaša še eno od poglavij, tesno povezanih in še kako pomembnih za dandanašnje glasbeno stanje v Krškem in še daleč ne za samega Draga G. Nekaj podobnega izzveni tudi iz poglavja *Moj simfonični orkester* (str. 241–270). Sledi še Dragov »labodji spev«, ki ga uvede *Moje slovo od orkestrov, Iskanja donatorjev in sponzorjev, Moji predsedniki* (Rudi Dimc, Milenko Vladič, Ivan Učanjšek, Aleksander Vegelj, Robert Pirc in Tatjana Vakselj), *Prireditve ob 39-letnici mojega dela v Krškem* (1. jun. 2014), ki se je zgodila leto dni po upokojitvi na mestu ravnatelja GŠ Krško (2013), *Aktivnosti v penziji in Prispevki družine, prijateljev in sodelavcev* (str. 271–374). Od »obveznega« spremnega (ali kar znanstvenega) aparata so tudi še imensko kazalo (str. 375–380), kazalo skladb (381), kazalo glasbenih zasedb (382) in zahvala (384).

Knjiga ni prebogata z opombami (54), saj gre vendarle za memoarno knjigo, knjigo spominov, kjer se nenehno mešajo osebni in zasebni Dragovi spomini in nizajo življenjska in delovna dejstva, Dragov individuuum, ki je še kako pomemben za odkrivanje vsega tistega, kje in kako je deloval; ne le za lokalno Krško, saj so njegove aktivnosti segle v kompleten slovenski nacionalni prostor pa še v dobršen del mednarodnega. Za vse svoje delo je bil tudi marsikdaj nagradjen, četudi si je glavno nagrado, tale avtospomenik ali avtoportret prigaral kar sam. Zato je obsežno slikovno gradivo še kako pomembno, saj Dragove besede več kot dopolnjuje; številne posamične fotografije, nekaj pa je tudi celostranskih ali kar dvostranskih kolažev. Takole po diagonali sem jih naštel daleč več kot sto.

Dandanašnje glasbeno stanje in razmere v Krškem so v večini zagotovo tudi Dragovi prispevki, ki jih je v več kot 45-letnem aktivnem glasbenem delu in življenju posvetil in pustil prav Krškemu. Njegovo poslanstvo je tako tudi s tole knjigo več kot zaokroženo predstavilo in dokazalo vse njegove aktivnosti, ki jih očitno ni bilo malo. Če tega življenja in dela ne bi bilo, tudi te knjige na skoraj 400 straneh ne bi bilo.